

STICHTING IUCN NEDERLANDS COMITÉ

JAARREKENING 2019

A just world that values and conserves nature.

2019

INHOUDSOPGAVE

ALGEMEEN.....	2
BESTUURSVERSLAG	4
BALANS PER 31 december 2019	15
STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2019	16
TOELICHTING BEHORENDE TOT DE JAARREKENING 2019	17
TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 december 2019	19
TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2019	24
SPECIFICATIE EN VERDELING KOSTEN NAAR BESTEMMING 2019	26
OVERIGE GEGEVENS.....	27
Medewerkers.....	27
Bezoldiging directie.....	27
Bezoldiging directie en bestuur (in €).....	28
Nevenfuncties Directie	29
Hoofd- en Nevenfuncties Bestuur	29
Gebeurtenissen na balansdatum.....	30
VERANTWOORDINGSVERKLARING.....	31
BEGROTING 2020	33

Foto titelpagina door Kouy Socheat, NTFP-EP Cambodia /IUCN NL Mekong Delta

ALGEMEEN

Statutaire doelstelling

De Stichting IUCN Nederlands Comité (IUCN NL) is gevestigd te Amsterdam en is het Nederlands comité van de internationale natuurorganisatie International Union for Conservation of Nature (IUCN).

Volgens artikel 2 van de statuten is het doel van de stichting: 'het bevorderen van het behoud, het herstel en een verantwoord beheer van de natuur en de natuurlijke hulpbronnen in internationaal perspectief'. Zij richt zich daarbij op de visie, de *Mission Statement* en de beleidslijnen van IUCN, thans gevestigd te Gland, Zwitserland en is als zodanig door IUCN erkend als Nationaal Comité.

Organisatie

IUCN NL is de Nederlandse tak van de International Union for Conservation of Nature (IUCN), 's werelds grootste unie voor natuurbescherming. IUCN verenigt de ervaring, kennis en netwerk van 1.400 overheden, maatschappelijke organisaties en kennisinstellingen en ruim 15.000 wetenschappers en experts.

Binnen de internationale IUCN-koepel werkt IUCN NL als Nationaal Comité voor Nederland aan het beschermen van natuur en biodiversiteit, in het bijzonder door lokale natuurorganisaties te ondersteunen en te versterken in hun werk. Daarmee dragen we bij aan oplossingen voor de meest dringende mondiale problemen die samenhangen met het verlies aan biodiversiteit en ecosystemen, zoals klimaatverandering, armoede en volksgezondheid. Natuur biedt hiervoor de sleutel. De natuur is immers niet alleen van intrinsieke waarde: de natuur is onze basis. Het fundament voor al het leven op aarde. De natuur voedt ons, houdt ons gezond en weerbaar, en levert de essentiële bouwstenen voor onze sociale en economische ontwikkeling. De natuur inspireert ons en verwondert ons. De natuur is van levensbelang. De wereldwijde bescherming van biodiversiteit en ecosystemen staat dan ook centraal in de missie van IUCN NL.

Eind 2019 telde IUCN 37 Nederlandse lidorganisaties (2018: 37). Voor deze lidorganisaties fungeert IUCN NL als platform en kanaal van en naar de internationale unie. Daarnaast werken we in onze natuurbeschermingsprojecten nauw samen met IUCN-leden en een breed netwerk van natuurorganisaties in zuidelijke landen, bedrijven, overheden en wetenschappers. Met deze partners deelt IUCN NL kennis en expertise, voert zij concrete projecten uit en beïnvloedt zij de beleidsagenda.

Gedurende 2019 heeft IUCN NL 120 projecten gefinancierd voor € 12,4 miljoen. We waren actief in 27 landen in Latijns-Amerika, Afrika en Azië. Daar ondersteunden wij 87 partnerorganisaties met een financiële bijdrage, toegang tot relevante netwerken en met inhoudelijk, strategisch en technisch advies. Het betrof 37 partnerorganisaties in Afrika, 23 in Zuidoost-Azië en 21 in Latijns-Amerika.

De eindverantwoordelijkheid voor de organisatie van IUCN NL lag in 2019 bij het Bestuur. In 2019 bestond het Bestuur uit Johan van de Gronden (voorzitter), Theo Verstrael (secretaris), Siobhan Tipping (penningmeester, tot 3 juli), Daan van Cann (penningmeester, vanaf 1 april), Merel Soons (bestuurslid), Franc van den Berg (bestuurslid) en Luc Bas (waarnemer namens IUCN). De bestuursleden zijn benoemd door de Vergadering van Participanten, bestaande uit vertegenwoordigers van de Nederlandse lidorganisaties van IUCN.

Het Bestuur opereerde op afstand, terwijl de dagelijkse leiding van de organisatie in handen lag van de directeur en het managementteam (MT). Het Bestuur vergaderde vijf keer en nam daarin de formele besluiten ten aanzien van het strategisch kader, het jaarplan en de begroting, het bestuursverslag en de jaarrekening. Het Bestuur oefende haar taken onbezoldigd en op persoonlijke titel uit.

Het managementteam bestond in 2019 uit Coenraad Krijger (directeur), Hans van Zijl (controller), Cas Besselink (senior expert), Ron Lamain (senior expert, tot 1 oktober) en Liliana Jauregui (senior expert, vanaf 1 november).

In de loop van 2019 werd besloten om per 1 januari 2020 over te gaan naar een nieuw bestuursmodel. Met ingang van die datum werkt IUCN NL met een tweeledig bestuursmodel bestaande uit een Raad van Toezicht en een directeur-bestuurder die verantwoordelijk is voor het dagelijks bestuur en management. De wijziging met bijbehorende aanpassing van de statuten is eind 2019 goedgekeurd door de Vergadering van Participanten. De samenstelling van de Raad van Toezicht is identiek aan de samenstelling van het voormalige Bestuur (tot 31/12/2019), waarbij het geldende aftreedschema van kracht blijft. Coenraad Krijger, tot 31/12/2019 directeur, is tot directeur-bestuurder benoemd. Met deze wijziging sluit IUCN NL aan bij de gangbare praktijk voor goed bestuur van NGO's en goede doelen. De wijziging is doorgevoerd in verschillende interne reglementen, afspraken en procedures. De IUCN lidorganisaties in Nederland, verenigd in de Vergadering van Participanten, vormen formeel het hoogste besluitvormend orgaan met directe invloed op en bevoegdheden ten aanzien van een aantal beslissende aspecten, waaronder: benoeming en ontslag leden Raad van Toezicht, vaststelling van de meerjarenstrategie en activiteiten ter ondersteuning van het IUCN Nationaal Comité.

BESTUURSVERSLAG

2019: Samen voor de natuur

In 2019 hebben we met vereende krachten meerdere belangrijke stappen gezet voor onze missie: het beïnvloeden, aanmoedigen en bijstaan van samenlevingen over de hele wereld om de integriteit en de diversiteit van de natuur te behouden en ervoor te zorgen dat het gebruik van natuurlijke hulpbronnen op een eerlijke en ecologisch duurzame wijze plaatsvindt.

Platform voor Nederlandse IUCN-leden

Het Nationaal Comité verwelkomde in 2019 Commonland en de Black Jaguar Foundation als nieuwe leden. De Stichting Natuurcollege heeft in 2019 het IUCN-lidmaatschap beëindigd als gevolg van een strategiewijziging. Hiermee groeide het Nationaal Comité tot 38 leden. Twee organisaties vroegen het IUCN lidmaatschap aan: de Vereniging van Botanische Tuinen en het Amazon Conservation Team Europe. De formele besluitvorming hierover vindt plaats in 2020.

IUCN NL heeft zich in 2019 extra ingespannen voor de zichtbaarheid van IUCN in Nederland. Hoogtepunt was de organisatie van het European Regional Conservation Forum van IUCN in Rotterdam: de grootste Europese bijeenkomst op het gebied van natuurbescherming en -beleid, met ruim 400 deelnemers uit bijna alle landen van Europa en meerdere landen in Centraal en Noord-Azië. Het Forum vormde een belangrijke voorbereiding op de besluitvorming tijdens het World Conservation Congress, de grootste wereldwijde bijeenkomst van natuurbeschermers die IUCN elke 4 jaar organiseert. De 25^e editie van het World Conservation Congress zou in juni 2020 plaatsvinden in Marseille, maar is door de Covid-19 crisis verplaatst naar januari 2021.

De organisatie van het Europese Forum werd mede mogelijk gemaakt door financiële steun van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, de Provincie Zuid-Holland en de Nationale Postcode Loterij.

Daarnaast organiseerde IUCN NL een drietal drukbezochte bijeenkomsten voor de Nederlandse IUCN lidorganisaties. Daarin werd gesproken over de ontwikkelingen rond natuurbescherming in Nederland en onderwerpen van gedeeld belang. Bijvoorbeeld de inzet op het Europese landbouwbeleid, een gezamenlijke strategie rond het wereldwijde Biodiversiteitsverdrag (Convention of Biological Diversity), de invloed van klimaatverandering op natuur in Nederland en de positie van natuur in de Europese verkiezingen. Samen met Natuurmonumenten en het Wereldnatuurfonds organiseerden we het Groene Europese Verkiezingsdebat, waarin zeven Nederlandse Europarlementariërs hun standpunten deelden en in debat gingen over landbouw, natuur, water en klimaat. Samen met een grote groep Nederlandse IUCN-leden hebben we het kabinet opgeroepen om de stikstofcrisis te benutten als een kans om de Nederlandse natuur te herstellen.

De steun door IUCN NL aan het platform van IUCN lidorganisaties wordt mogelijk gemaakt door de reguliere bijdrage van de Nationale Postcode Loterij.

Programma's en projecten

We realiseren een belangrijk deel van onze invloed en resultaten via gerichte programma's en projecten. Die voeren we samen uit met vele partners, waaronder IUCN-lidorganisaties en maatschappelijke organisaties in Afrika, Azië en Latijns-Amerika. In 2019 waren de belangrijkste financiers hiervan: het ministerie van Buitenlandse Zaken, de Nationale Postcode Loterij, de Europese Unie en het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. De uitvoering van deze ruime projectenportfolio verliep grotendeels volgens plan.

Nieuwe activiteiten

In 2019 zijn we verschillende nieuwe projecten gestart. Eén daarvan is gericht op het mobiliseren van maatschappelijke organisaties, kennisinstellingen, burgers en het bedrijfsleven voor een ambitieuze Nederlandse inbreng voor het wereldwijde Biodiversiteitsverdrag, met steun van het ministerie van

Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. In het project Operation Jaguar werken we samen met IFAW en Elephant Action League aan het bestrijden van stroperij en illegale handel in jaguars in Bolivia, Guyana en Suriname, met steun van de Nationale Postcode Loterij. In het project Momo4Climate werken we samen met Tropenbos International en het Wereld Natuur Fonds aan duurzame investeringen voor klimaatbestendige landschappen in vijf landen in Afrika en Indonesië, met de steun van het ministerie van Buitenlandse Zaken. En met steun van de Europese Unie en de Nederlandse ambassade in DR Congo zijn we een meerjarige samenwerking gestart met de Forgotten Parks Foundation om het Upemba-Kundulungu Nationaal Park complex te ontwikkelen tot belangrijk regionaal natuurgebied.

Afgeronde activiteiten

Ook hebben we projecten met succes afgesloten. Het project Bescherm de Natuurbeschermer, dat we samen met Milieudefensie en Global Witness uitvoerden met steun van de Nationale Postcode Loterij, is afgesloten met een inspirerende slotconferentie, waarin natuurbeschermers van over de hele wereld ervaringen en handvatten uitwisselden. De lessen uit het programma worden inmiddels wereldwijd overgenomen en zijn verwerkt in onze werkwijze. Het door GIZ gefinancierde project MonoDelta Biosphere reserve, waarin we samen met lokale partnerorganisaties en de overheid van Togo en Benin een door UNESCO erkend grensoverschrijdend biosfeerreservaat tot stand brachten, is in 2019 administratief afgesloten.

Voor de Dutch Agro-Water Climate Alliance (DAWCA) heeft IUCN NL samengewerkt met het IUCN Global Water Program om van 1 december 2014 tot en met 31 maart 2019 een programma uit te voeren met subsidie van het Ministerie van Buitenlandse Zaken. De totale projectuitgaven voor dit programma over de jaren was €1.295.467. Hiervan hebben we €1.280.351 vergoed gekregen vanuit de implementatie overeenkomst met het IUCN Global Water Programme. Het restantbedrag van €15.116 hebben we gefinancierd met geld van de Nationale Postcode Loterij. In 2019 rapporteren we een negatieve bate van €2.627 omdat uit de slotafrekening is gebleken dat niet alle gemaakte kosten uit 2018 konden worden vergoed. De slotafrekening van €223.552 heeft IUCN NL in augustus 2019 ontvangen.

Onder dezelfde implementatie overeenkomst is er ook onder het Sustainability and Inclusion Strategy for Growth Corridors in Africa (Sustain Africa) programma van 2014 tot 2019 samengewerkt met het Global Water Programme. De totale projectuitgaven voor fase II van het Sustain Africa programma over de jaren was €611.750. In 2019 rapporteren we een bate van €36.024. De slotafrekening van €21.352 heeft IUCN NL in december 2019 ontvangen. De implementatie overeenkomst is hiermee volledig afgewikkeld.

Directe steun voor landaankoop voor natuurbescherming

Met steun van de Nationale Postcode Loterij kenden we vier subsidies toe via het landaankoopfonds, waarmee we al twintig jaar natuurorganisaties in Zuidelijke landen in staat stellen om bedreigde stukken natuur aan te kopen of te leasen zodat het leefgebied van kwetsbare soorten wordt uitgebreid. In 2019 stelden we kwetsbare natuur veilig in Argentinië (48 ha), Brazilië (90 ha), Cambodja (10 ha) en Tadzjikistan (27.000 ha) voor het voortbestaan van bedreigde dier- en plantensoorten, zoals de Saruskraanvogel, het Marco Polo schaap, de Roodbrilamazone, het Sneeuwluipaard, Araucaria bossen en Atlantische bossen in de Braziliaanse Cerrado.

Beleidsbeïnvloeding

Op het terrein van beleidsbeïnvloeding hebben we in 2019 verschillende mijlpalen bereikt, met name via de Strategische Partnerschappen met het Ministerie van Buitenlandse Zaken.

- Samen met het Initiatief voor Duurzame Handel (IDH) brachten we de eerste *European Soy Monitor* uit, een potentieel invloedrijk rapport waarin we in kaart brachten hoeveel soja Europa gebruikt en in hoeverre deze soja op verantwoorde wijze en aantoonbaar zonder ontbossing geproduceerd is. De conclusie was ontluisterend: slechts 13% van de in 2019 in Europa gebruikte soja was aantoonbaar ontbossingsvrij. We boden bedrijven, financiële instellingen, overheid en NGO's handvatten om sojaproductie te verduurzamen: zonder verlies van bos of andere natuur.
- We brachten een rapport uit waarin we verschillende duurzaamheidsstandaarden voor palmolie langs de lat leggen. Zo hielpen we bedrijven en overheden bij hun inzet voor duurzame palmolie.

- We droegen bij aan het IMVO-convenant voor de metaalindustrie dat in 2019 tot stand kwam om misstanden op het vlak van mensenrechten en milieu in de metaalsector uit te bannen. Ook organiseerden we een drukbezoek [publieksevenement](#) in Pakhuis de Zwijger, waarin we aandacht vroegen voor de ecologische impact van de energietransitie, om te vermijden dat een groene transitie in Nederland onbedoeld ten koste gaat van kwetsbare natuur elders.
- We pleitten bij de VN, de media, politici en het publiek voor betere bescherming van natuurbeschermers. Tijdens een [Rondetafelgesprek met Tweede Kamerleden](#) benadrukten we de voortrekkersrol die Nederland kan spelen binnen de Europese Unie. Ook deden we aanbevelingen aan overheden, bedrijven en NGO's om de positie van vrouwelijke inheemse natuurbeschermers te versterken.

Samen met onze partners in Afrika, Azië en Latijns Amerika zijn in 2019 uiteenlopende invloedrijke resultaten geboekt voor de natuur. Een greep uit de resultaten:

- Onze lokale partnerorganisaties in Benin, Indonesië en Paraguay zijn beter in staat om via innovatieve monitoring en kunstmatige intelligentie de ontwikkelingen in natuurgebieden te volgen. Zo kan illegale ontbossing in Paraguay tijdig een halt toegeroepen worden. In Indonesië dienen met zonnecellen gevoede mobiele telefoons hoog in de bomen als af luisterapparatuur tegen stropers en illegale houtkappers. Nog geen week na de plaatsing werden de eerste illegale houtkappers op heterdaad betrapt. In Benin resulteerde een citizen science initiatief in een groter beschermd gebied voor primaten, omdat het monitoren van hun gedrag door leden van de lokale gemeenschap de behoefte aan een grotere habitat aantoonde.
- In meerdere landen worden nu Strategic Environmental Assessments (SEA's) uitgevoerd rond belangrijke geplande investeringen en ontwikkelingen. SEA's hebben zich als nuttig, waardevol en vaak innovatief instrument bewezen voor de dialoog tussen belanghebbenden en het samenbrengen van verschillende standpunten in een landschap, waaronder die van vrouwen en gemarginaliseerde gemeenschappen.
- In de Paraguayaanse gemeente Bahia Negra, ter grootte van Nederland, werkten we samen met belanghebbenden in het landschap aan een toekomstplan voor de regio, zodat de natuur haar belangrijke rol als klimaatbuffer kan blijven vervullen. Het plan is eind 2019 ingediend en wordt naar verwachting in 2020 wettelijk vastgesteld.
- Onze lokale partnerorganisaties in Oeganda en DR Congo weten elkaar te vinden en trekken gezamenlijk op in hun strijd tegen oliewinning in kwetsbare ecosystemen. Hun druk op de overheid lijkt vruchten af te werpen: de Oegandese overheid heeft niet meer publiekelijk gerept over licenties in het Albertine-Graben gebied. Maar de strijd is nog niet gestreden.
- Stroperij en illegale handel vormen een serieuze bedreiging voor unieke soorten in het Amazonegebied van Bolivia en Suriname. We onderzochten de oorzaken en trends rond deze criminaliteit en deden aanbevelingen om wildlife crime een halt toe te roepen.
- In 2019 werd een recordaantal broedende hamerhoenders (*Macrocephalon maleo*) waargenomen op Sulawesi: 108. Dat is een verviervoudiging van het aantal bedreigde endemische grootpoothoenders sinds we met ons landaankoopfonds de lokale natuurorganisatie Alliance for Tompotika Conservation ondersteunen.
- In Bolivia ondersteunden we samen met World Land Trust en Nature and Culture International onze lokale partnerorganisatie Nativa Bolivia en de autonome inheemse overheid van Charagua in de wettelijke bescherming van het natuurgebied Ñembi Guasu, dat maar liefst 1,2 miljoen hectare telt. Daardoor ontstond bovendien het grootste beschermde gebied in de Gran Chaco: samen met de nationale parken Kaa Iya en Otuquis wordt nu een aaneengesloten gebied van 5,6 miljoen hectare beschermd.
- Op het Filipijnse eiland Mindanao maken lokale partnerorganisaties zich sinds 2011 hard voor het behoud van ecosysteemdiensten. In 2019 bereikten zij een mijlpaal: de stad Cagayan de Oro besloot jaarlijks een fors bedrag te reserveren om ecosysteemdiensten in het hele stroomgebied te behouden en te herstellen.

- In Benin voerden lokale partnerorganisaties 's lands eerste *environmental flow assessment* uit. Het onderzoek laat zien hoeveel water er minimaal door de Ouémé rivier moet stromen om belangrijke ecosystemen en biodiversiteit in de delta te behouden. Het Nationaal Waterinstituut neemt de resultaten mee in het nieuwe waterbeheerplan, zodat belangrijke ecosysteemdiensten behouden blijven.
- Het leefgebied van de bedreigde Golden Lion Tamarin in het sterk gereduceerde Atlantische regenwoud in Brazilië is flink uitgebreid door grootschalige financiële steun van grote internationale natuurorganisaties, waaronder de World Land Trust en WWF, volgend op initiële steun vanuit het SPN-programma.
- We steunden de capaciteitsversterking van inheemse organisaties en netwerken in Azië en Latijns Amerika om zogenaamde Indigenous and Community Conserved Areas (ICCA's) te documenteren, het bewustzijn over deze ICCA's in hun landen te vergroten en bij overheden te pleiten voor betere wetgeving. Dit draagt bij aan de zichtbaarheid en het belang van zogenaamde 'andere effectieve natuurbeschermingsmaatregelen' onder het CBD-verdrag.

We behaalden een flinke lijst resultaten waar we trots op zijn. Helaas zijn er ook zaken anders gelopen dan beoogd. Schokkend waren de aanslagen op medewerkers van onze partners in DR Congo, Indonesië en de Filipijnen en we zijn diep geschokt en bedroefd door de moord op Golfrid Siregar, jurist bij onze partnerorganisatie WALHI in Noord-Sumatra.

Afgelopen zomer raasden de bosbranden in Zuid-Amerika door de landschappen in Bolivia en Paraguay waar we actief zijn in de strategische partnerschappen met het ministerie van Buitenlandse Zaken. Het is nog niet gelukt om de bouwplannen voor de Kaliwa dam in de Filipijnen tegen te houden, zoals onze partners beogen; ondanks georganiseerd verzet door lokale organisaties en inheemse groepen, zijn de plannen nog niet van tafel. Ook gingen de voorbereidingen voor oliewinning in Murchison Nationaal Park, het oudste en bekendste natuurpark in Uganda gewoon door ondanks georganiseerd verzet door lokale en internationale organisaties en druk vanuit IUCN. De ontwikkeling van de nieuwe strategische programma's na 2020 werd vertraagd doordat de publicatie van het nieuwe *Power of Voices* beleidskader bijna een half jaar uitgesteld werd. Samen met Wereld Natuur Fonds is besloten om het gezamenlijke initiatief *One Planet Thinking* te beëindigen in reactie op onder meer tegenvallende interesse in het bedrijfsleven. IUCN NL blijft bedrijven helpen te opereren binnen de ecologische grenzen van de planeet.

Organisatie

In 2019 is voortgebouwd op de professionalisering (in systemen, werkwijze, competenties) van de organisatie. Daarbij is speciale aandacht besteed aan gendersensitiviteit. Er heeft één wisseling plaatsgevonden in het managementteam.

Acquisitie

Er is stevig geïnvesteerd in acquisitie en ontwikkeling van nieuwe activiteiten, met goed resultaat: in totaal is ruim € 21 miljoen aan (meerjarige) subsidies toegekend in 2019, afkomstig van een diverse groep donoren.

We hebben in 2019 de volgende nieuwe beschikkingen ontvangen:

1. Nationale Postcode Loterij, € 4.500.000. Als beneficiënt van de Nationale Postcode Loterij ontvangt IUCN NL jaarlijks een bijdrage van € 900.000. Met deze bijdrage zetten we ons in voor de bescherming van natuur wereldwijd. Het contract is in november 2019 verlengd voor een periode van vijf jaar en eindigt op 31 december 2024.
2. Europese Unie (COFED), € 3.000.000 het voor het Beheer van de Nationale Parken Upemba en Kundelungu in DR Congo, dat wij uitvoeren samen met de Forgotten Parks Foundation. Totale projectkosten € 4.045.000 (looptijd 30 maanden vanaf 1 augustus 2019).
3. Europese Unie (ProAct Programma), € 3.000.000 voor Lake Upemba, dat wij uitvoeren samen met de Forgotten Parks Foundation. Totale projectkosten € 3.756.000 (looptijd 36 maanden vanaf 11 juli 2019).

4. Ministerie van Buitenlandse Zaken, € 7.899.900 voor het programma Mobilizing More for Climate, in samenwerking met WNF en Tropenbos International, (looptijd 5 jaar en 7 maanden).
5. Ministerie van Buitenlandse Zaken (NL Ambassade in DR Congo), € 100.600 voor Lake Upemba, dat wij uitvoeren samen met de Forgotten Parks Foundation (looptijd 1 november 2019 tot 31 oktober 2020).
6. Ministerie voor Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, € 344.900 voor het Maatschappelijk Programma Natuurlijk Kapitaal en het CBD. Totale projectkosten € 527.310 (looptijd van 1 februari 2019 tot 1 december 2020).
7. Ministerie voor Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, € 130.000 en Provincie Zuid Holland € 50.000 voor het organiseren van het Regional Conservation Forum in Rotterdam, i.s.m. met IUCN Europe.
8. Nationale Postcode Loterij, € 2.400.000 voor Operation Jaguar, i.s.m. MADIDI, ARTIS, International Fund for Animal Welfare and Elephant Action League werken we aan het bestrijden van stroperij en illegale handel in jaguars in Bolivia, Guyana en Suriname (looptijd 1 maart 2019 t/m 28 februari 2022).

Gedurende het jaar is flink geïnvesteerd in de voorbereiding van de ontwikkeling van twee aanvragen voor grote samenwerkingsprogramma's binnen het *Power of Voices* beleidskader van het ministerie van Buitenlandse Zaken. Doordat het beleidskader pas begin december gepubliceerd werd, kon pas aan het einde van 2019 worden gestart met de concrete ontwikkeling van aanvragen.

Communicatie

IUCN NL haalde in 2019 meermalen de nationale en internationale media, mede als gevolg van gerichte communicatiestrategie, waarvoor in 2018 de grondvesten gelegd zijn. In 2019 hebben we deze strategie verder in praktijk gebracht en dat wierp zijn vruchten af: onze autoriteit op onderwerpen zoals de status van soorten of de impact van agrocommodities op natuur werd meerdere malen bevestigd in nationale media zoals EenVandaag (tv en radio), kranten (NRC Handelsblad, De Volkskrant) en online media (NU.nl), die ons benaderden om claims te verifiëren of toelichting te geven op deze onderwerpen. Bovendien genereerden we aandacht voor behaalde resultaten en uitgebrachte kennisproducten: Mongabay.com, Mongabay.es en scientias.nl schreven over het nieuws dat in Bolivia een gebied van maar liefst 1.2 miljoen hectare tot beschermd gebied werd verklaard. Het Financieel Dagblad en enkele vakbladen berichtten over de Europese Soja Monitor die we samen met IDH uitbrachten. Ons rapport over de stroperij en illegale handel in dieren in Bolivia en Suriname werd opgepikt door Boliviaanse en Surinaamse media.

Planning & controle

Er is gewerkt aan verbetering van de interne plannings- en controleprocessen, verheldering van rollen en verantwoordelijkheden van de medewerkers en een soepeler planningsproces. De professionalisering in projectmanagementsystemen werpt zijn vruchten af. De projectleiders van de grote programma's beschikken nu over een goed financieel dashboard en kunnen sturen op ongebruikt programmageld en urenbudgetten. Ieder kwartaal vindt afstemming plaats tussen controller, dossierhouders en projectleiders, zodat tijdig bijgestuurd kan worden als planningen of budgetten uit de pas dreigen te lopen.

HR

De eind 2017 opgestelde HR-visie bepaalde ook in 2019 een belangrijk deel van de organisatieagenda. We hebben in 2019 voortgezet waar we in 2018 mee gestart waren: cohesie in een divers personeelsbestand waar ook anderstaligen deel van uitmaken. Door *learning by doing* kunnen we terugzien op een geslaagde modus operandi die zoveel mogelijk rekening houdt met iedereen. We maakten gezamenlijk afspraken over de voertaal op kantoor, hadden als vanzelfsprekend diversiteit in teams, en bespraken eenieders meningen en ideeën. De kruisbestuiving die plaatsvindt door de diversiteit in onder meer leeftijd, afkomst en wereldbeeld geeft een goede dynamiek aan de samenwerking. Mede hierdoor is de werkdruk merkbaar afgenomen: het ziekteverzuimpercentage is verder afgenomen van 3,99% in 2018 naar 1,71% in 2019.

In 2018 is een Periodiek Medisch Onderzoek (PMO) uitgevoerd onder (bege-)leiding van de Arbodienst en in samenwerking met de Personeelsvertegenwoordiging. De uitkomsten zijn intern besproken en meegenomen in het HR- en arbobeleid. In september 2019 is de vragenlijst van het PMO opnieuw afgenomen. Uit de resultaten blijkt dat er ten opzichte van de nulmeting in 2018 een afname van stressoren is en dat de medewerkerstevredenheid is toegenomen.

Ondanks deze positieve resultaten bleek de werkgerelateerde KANS (klachten aan arm, nek en schouder) nog altijd een aandachtspunt. We hebben daarom geïnvesteerd in verstelbare bureaus en hebben waar nodig bureaustoelen vervangen.

Medewerkers hebben gebruik gemaakt van het opleidingsbudget voor persoonlijke ontwikkeling op een breed scala aan vaardigheden, zoals Nederlandse taal, graphic design en leiderschap. Daarnaast ontving een aantal medewerkers individuele coaching.

De kantoorbrede leerthema's in 2019 waren gender en integriteit (zie onder: Sociaal verslag). Een externe in gender gespecialiseerde adviesorganisatie heeft de organisatie begeleid tijdens een uitgebreid gendertraject. In verschillende modules met interactieve sessies is gewerkt aan het vergroten van gendersensitiviteit en -bewustzijn, en gender onderdeel maken van programma's en projecten. Aan de hand van vragenlijsten en persoonlijke interviews hebben de adviseurs een rapport opgesteld dat gebruikt is bij het opstellen van het genderbeleid en de genderstrategie.

Veiligheid

Ons werkveld kent steeds meer uitdagingen als het om veiligheid gaat. Om die reden toetsen we het veiligheidsbeleid regelmatig aan de actualiteit. Het beleid neemt niet alle risico's van de dienstreizigers weg maar biedt een bruikbare handleiding om bewust te zijn van risico's en hoe deze zo goed als mogelijk het hoofd te bieden. In het veiligheidsbeleid is een link gelegd met het integriteitsbeleid.

Projectmedewerkers die in 2019 in dienst gekomen zijn, hebben de driedaagse basiscursus Safety and Security gevolgd. Deze cursus is een vereiste om op dienstreis te mogen gaan. Medewerkers zijn na de cursus beter voorbereid op de reis en hebben theoretische en praktische kennis over hoe (preventief) te handelen in risicovolle situaties.

Strategie

Eind 2019 hebben we de organisatiekoers voor 2020-2024 vastgesteld. De strategie is tot stand gekomen in een participatief proces waarin medewerkers, IUCN-lidorganisaties, donoren en andere partners betrokken zijn geweest in de afwegingen en keuzes. Het resultaat is een ambitieuze strategie, die geënt is op de grote trends en ontwikkelingen van deze tijd en waarmee IUCN NL vanuit haar unieke positie, expertise en track-record een wezenlijke bijdrage kan leveren aan de bescherming van de natuur en biodiversiteit. Onder het motto *Safeguarding nature as the basis of all life* zal IUCN NL de komende jaren de krachten bundelen op een zestal prioriteiten met gerichte, organisatiebrede doelen. De strategie zal in 2020 worden uitgewerkt in nieuwe programma's en projecten, met organisatiebrede indicatoren (KPI's). Ook zal de strategie leidend zijn in een plan voor de organisatieontwikkeling dat in 2020 wordt ontwikkeld.

Medewerkers

2019 was ten opzichte van voorgaande jaren een gemiddeld jaar qua personele wisselingen. Er kwamen vier nieuwe medewerkers in dienst, onder wie een voormalig stagiair. Vier medewerkers verlieten de organisatie. De gemiddelde personeelssterkte is met 2,67 FTE gestegen naar 43,37 (2018: 40,7 FTE). Vier stagiairs en een vrijwilliger hebben zich voor de organisatie ingezet.

Sociaal verslag

Voortbouwende op de ingeslagen weg is in 2019 op verschillende manieren aandacht besteed aan integriteit. Naast de interne en externe vertrouwenspersoon is een integriteitsmedewerker benoemd. Het profiel is opgenomen in het integriteitsbeleid. De integriteitsmedewerker heeft de door Partos georganiseerde workshops rond integriteit bezocht en heeft deelgenomen aan een daaruit voortvloeiende intervisiegroep waarin ervaringen tussen de deelnemende organisaties werden uitgewisseld.

Met de benoeming van de integriteitsmedewerker is het aantal meldkanalen uitgebreid. De repressieve kant van de bestaande geschillenprocedure is herschreven naar een integriteitssysteem.

De externe vertrouwenspersoon heeft op interactieve wijze moreel beraad geïntroduceerd ter preventie van geschillen.

Het integriteitsbeleid is vastgesteld in het management team en het Bestuur. In het beleidsstuk wordt verwezen naar de IUCN Code of Conduct and Professional Ethics en de Partos gedragscode. Beide worden door de organisatie nageleefd. In 2019 hebben de medewerkers van de afdeling financiën met betrekking tot eerstgenoemde code een nalevingsverklaring ondertekend.

De vertrouwenspersoon is twee keer benaderd met vragen over gedrag op reis. Zij heeft in gesprek met beide melders de vragen beantwoord. De geschillencommissie heeft dit jaar geen meldingen ontvangen.

IUCN NL hanteert een zero tolerance beleid ten aanzien van integriteitsschendingen. Dat betekent dat er onmiddellijk actie wordt ondernomen, volgens de in het integriteitssysteem beschreven procedures, in het geval schendingen worden gerapporteerd dan wel een vermoeden ervan wordt geuit. Wij realiseren ons dat we ondanks voornoemde inspanningen niet kunnen uitsluiten dat integriteitsschendingen onverhoopt zullen plaatsvinden. We streven ernaar om het tot een minimum te beperken. Daar blijven we de komende jaren hard aan werken.

Melding integriteitsschendingen

Wij doen in dit jaarverslag melding van twee voorvallen waarbij de integriteit van IUCN NL of van haar uitvoerende partnerorganisaties in het geding is (geweest). Hiermee voldoen we prospectief aan de nieuwe norm van de CBF Erkenningsregeling met betrekking tot het melden van integriteitsschendingen, wat vanaf 2020 verplicht wordt voor organisaties met het CBF keurmerk. In beide gevallen betreffen het subsidies van het ministerie van Buitenlandse Zaken. Conform de richtlijnen van de donor is dit in goed overleg met de relatiebeheerders van het Ministerie afgehandeld.

- Nadat we in het voorjaar 2019 via een klokkenluider te horen kregen dat er onregelmatigheden waren bij een partnerorganisatie in Uganda hebben we in juli 2019 een (op beperkte schaal) forensisch boekenonderzoek laten uitvoeren. Daarbij kwamen ernstige onregelmatigheden aan het licht. De reactie van de betrokken organisatie hierop was onbevredigend. Na overleg met andere Nederlandse donoren hebben we in september besloten fondsen bij deze partnerorganisatie te bevriezen en voorlopig geen verdere betalingen te doen. In het najaar besloten we, op basis van de geconstateerde onregelmatigheden en het uitblijven van adequate reactie, alle betalingen voor 2019 en 2020 definitief stop te zetten en alle contracten met deze organisatie te beëindigen. We besloten de nog niet betaalde bedragen voor 2019 en 2020 in te zetten om specifieke activiteiten van de deze partnerorganisatie in het Uganda landenprogramma door andere betrokken partnerorganisaties uit te laten voeren. Over de geconstateerde onregelmatigheden en het vervolg van onze acties hebben we regelmatig contact gehad met collega-organisaties die ook projecten van deze organisatie ondersteunden en met onze contactpersoon bij het ministerie van Buitenlandse Zaken.
- IUCN NL heeft één lopende rechtszaak met een voormalige partnerorganisatie in Tanzania. Het contract met deze organisatie werd per 31 december 2017 beëindigd vanwege niet presteren en het niet reageren op berichten. Deze partner had in 2017 projectmiddelen gekocht in het kader van de uitvoering van het landenprogramma in Tanzania. Onderdeel van de beëindiging van het contract is dat deze middelen zijn teruggevorderd om door de andere CSO-partners doelmatig te kunnen worden ingezet in het landenprogramma. IUCN NL heeft de hulp ingeroepen van een lokale advocaat voor bijstand in het onderhandelingsproces. Op 5 december 2019 heeft er een poging tot bemiddeling plaatsgevonden voor de rechtbank in Tanzania. Deze poging is niet geslaagd, waardoor de verdere gerechtelijke procedure zal worden voortgezet. Ook hierover is regelmatig contact geweest met het ministerie van Buitenlandse Zaken.

Risicomanagement

Risicomanagement heeft als doel het beheersen en waar mogelijk reduceren van risico's die de doelstellingen van IUCN NL bedreigen. Ons systeem van risicomanagement is gebaseerd op het COSO model (Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission), en op de

risicomanagement policy die de wereldwijde IUCN Council heeft vastgesteld. Drie maal per jaar worden risico's geanalyseerd en eventuele nieuwe risico's beoordeeld en vastgelegd.

Methodologie

Startpunt van het IUCN NL risicomanagement is de strategie. Voor de vastlegging van het risicomanagement maken we gebruik van een risicomatrix, waarmee inzichtelijk wordt of de kans hoog, midden of laag wordt ingeschat en of de impact hoog, midden of laag wordt ingeschat. Voor risico's die zich in de oranje of rode zone van de risicomatrix bevinden (dat is het geval bij risico's met hoge impact of met hoge kans of met gemiddelde impact en gemiddelde kans) stellen we beheersmaatregelen vast. Periodiek bekijken we de risicomatrix in zijn geheel opnieuw door middel van interviews met projectleiders en workshops voor directie en Bestuur.

IUCN NL onderscheidt verschillende categorieën risico, waarbij de bereidheid om risico's aan te gaan (risicobereidheid) varieert. De risicobereidheid op organisatorische, financiële en reputatie risico's is laag. Op projecten die wij vanuit onze eigen middelen financieren zijn wij bewust op zoek naar innovatie en hebben we een hogere risicobereidheid. Omdat het volledig uitsluiten van risico's niet mogelijk is, zoeken we steeds naar de juiste balans tussen risicoacceptatie en het nemen van preventieve maatregelen.

De risico's worden op drie niveaus in de organisatie geïdentificeerd en vastgelegd:

1. Op projectniveau - operationele risico's;
2. Op managementteamniveau - strategische en operationele risico's;
3. Op Bestuursniveau - strategische risico's.

De belangrijkste geïdentificeerde risico's

Risico's op persoonlijk niveau - veiligheid

Een aantal projecten vindt plaats in onveilige regio's. Dit kan leiden tot onveilige situaties voor personeel van IUCN NL en haar partner organisatie. IUCN NL heeft haar veiligheidsbeleid in 2019 aangescherpt. Verder heeft IUCN NL een crisis management team om vooraf missies naar risico-landen goed te keuren. Waar nodig wordt externe expertise ingeschakeld.

Risico's op fondsenwerving

Voor de continuïteit van IUCN NL is fondsenwerving van strategisch belang. De internationale competitie voor fondsen neemt sterk toe. De nieuwe strategie biedt mogelijkheid om een scherpere focus aan te brengen op thema's en landen. De acquisitiewerkgroep brengt alle beschikbare mogelijkheden in kaart en toetst de plannen aan de strategie. Er is in 2018 en 2019 een bestemmingsreserve voor acquisitiekosten gevormd om de piek in investeringen in acquisitietrajecten voor 2020 en 2021 op te vangen.

Reputatierisico

Voor een natuurbeschermingsorganisatie die voor haar inkomsten afhankelijk is van donoren, is een goede reputatie van belang voor de continuïteit. Reputatieschade kan leiden tot het verlies van subsidie en donor gelden en zelfs het verbreken van lopende contracten. Door de omvang van IUCN en de sector kan IUCN NL hier moeilijk op inherente risico's sturen. Wat wij wel kunnen doen is zorgen dat onze organisatie goed op orde is, door goede werkprocessen en procedures in te richten en door een goede beheerstructuur met een kritisch Bestuur (en sinds 1 januari 2020 een Raad van Toezicht). Ook voldoen we aan alle wettelijke normen en sectorgebonden afspraken, zorgen we voor de naleving van ons integriteitsbeleid en een proactieve persvoorlichting.

De procesverantwoordelijkheid voor het regelmatig herzien van de risicomatrix is belegd bij de controller, waarbij het Managementteam de risico's overziet en managet.

Financiën

De totale baten zijn € 17,0 miljoen (begroting 2019: € 19,3 miljoen). De organisatiekosten zijn € 4,4 miljoen. Dit is € 391.000 lager dan de begroting over 2019 en een stijging van € 34.000 ten opzichte van 2018. Het positieve saldo van baten en lasten over 2019 is € 288.335. We hebben in 2019 voor het project Small grants for the Purchase of Nature (SPN) in totaal € 46.919 minder besteed dan dat we aan inkomsten hebben ontvangen. Reden is dat de toekenning aan het project met partnerorganisatie AMA in Brazilië van € 85.000 nog niet was getekend per jaareinde. Dit saldo zullen we doteren aan de bestemmingsreserve SPN. Het vrij besteedbaar positief saldo na verwerking van deze dotatie is € 241.416. We hebben hierbij gestuurd op realisatie van de begroting, waarin kosten en baten in evenwicht waren. Doordat een aantal investeringen zijn uitgesteld naar 2020 is er een positief saldo ontstaan.

Baten

De baten zijn met € 4,7 miljoen afgenomen naar € 17,0 miljoen. De grootste daling zit in de partnercontracten die in 2019 zijn afgesloten voor de twee Strategische Partnerschappen SRJS en GLA. In 2018 waren al een aantal contracten voor 2019 getekend, waardoor de baten in 2018 zijn verantwoord. Verder heeft de goedkeuring van een aantal nieuwe programma's langer geduurd dan verwacht, waardoor deze programma's later zijn opgestart dan in de begroting was opgenomen.

Lasten

De grootste stijgingen en dalingen in de lasten voor 2019:

- Salariskosten € 67.784 lager dan begroot door langere doorlooptijd van vacatures.
- Overige personeelskosten € 156.066 lager dan begroot. Dit is te verklaren door lagere inzet van externen ter ondersteuning van de acquisitietrajecten. Doordat het subsidiekader voor de nieuwe strategische partnerschappen met het ministerie van Buitenlandse Zaken later is gepubliceerd dan verwacht is een groot deel van deze begrote kosten opgeschoven naar 2020. Ook is er minder gebruik gemaakt van de externe boekhouding dan begroot. Ten derde is een medewerker die begroot was als extern personeel gedurende het jaar in dienst gekomen waardoor deze kosten onder salariskosten zijn verantwoord in plaats van onder overige personeelskosten. De laatste verklaring ligt in het feit dat in 2019 € 10.000 is begroot aan juridische ondersteuning om de arbeidsvoorwaarden te herzien. Dit project is uitgesteld naar 2020 waardoor deze kosten niet zijn gemaakt.
- Kantoorkosten € 85.673 lager dan begroot. In afwachting van de uitkomst van de evaluatie van het projectmanagement systeem ProjectConnect is er het eerste half jaar niet in innovatie geïnvesteerd. Hierdoor is € 15.000 minder uitgegeven dan begroot. Verder zijn er kostenbesparingen bij ICT (€ 5.000), Officemanagement (€ 8.000) en zijn de vergaderkosten € 7.000 lager doordat er minder thematische bijeenkomsten zijn georganiseerd voor de leden. In plaats van de thematische bijeenkomsten is het Regional Conservation Forum in Rotterdam georganiseerd waarvoor er subsidie is ontvangen van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit en de provincie Zuid-Holland. De bijdrage van IUCN NL aan deze conferentie is niet als organisatiekosten verantwoord maar als projectkosten.
- Communicatiekosten zijn € 54.432 lager dan begroot. Vanuit corporate communicatie is besloten om de herziening van de website uit te stellen naar 2020 zodat de nieuwe strategie die eind 2019 is vastgesteld volledig kan worden meegenomen. Ook de communicatiekosten van het Nationale Comité richting de leden waren € 7.000 minder dan begroot. Dit geld is gebruikt om onze eigen bijdrage aan het Regional Conservation Forum mogelijk te maken.
- Huisvesting € 16.204 lager dan begroot. De huurkosten waren € 8.361 lager door lagere huurstijging en servicekosten dan begroot. Er is € 7.000 minder uitgegeven doordat de aanschaf van zonnepanelen en nieuwe bureaus zijn doorgeschoven naar 2020.

Balans

Als toelichting op de balanspositie per 31 december 2019 hebben we de volgende punten:

- De bestemmingsreserve voor SPN stijgt licht naar € 189.318. Dit geld is reeds bestemd voor projectaanvragen die in 2019 zijn ontvangen en goedgekeurd, maar waarvan de contracten op jaareinde nog niet waren afgerond. Dit geld zal begin 2020 worden overgemaakt.
- De continuïteitsreserve is met € 150.000 aangevuld tot 50% van de salariskosten zoals begroot over 2020.
- De bestemmingsreserve voor acquisitiekosten zal in 2020 worden ingezet voor de acquisitie op de Power of Voices tender van het ministerie van Buitenlandse Zaken. Vanuit het positieve resultaat over 2019 is hier € 91.416 aan toegevoegd.
- De immateriële vaste activa (ProjectConnect projectmanagement software) en de materiële vaste activa zijn in waarde gedaald door de reguliere afschrijvingen. Er zijn geen nieuwe investeringen gedaan. De verbeteringen in ProjectConnect en de kosten voor het opknappen van het kantoor zijn direct als last in 2019 genomen.
- De hoogte van de nog te ontvangen subsidies is gedaald met € 0,9 miljoen naar € 1.746.411. Dit betreft de beneficiënt bijdrage van de Nationale Postcode Loterij van € 0,9 miljoen voor 2019 die in maart 2020 ontvangen is. Op het ministerie van Buitenlandse Zaken hebben we een vordering van € 602.888 vanuit het strategische partnerschap GLA. Dit betreft vooruit gecontracteerde partnerverschikkingen.
De eindafrekening voor het Wildlife Crime programma met de Europese Unie over 2019 is nog niet ingediend. Hierdoor hebben we een vordering van € 85.016. Verder hebben we nog een vordering op het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselveiligheid (€ 26.000) en de provincie Zuid-Holland (€ 10.000) vanwege de afrekening van het Regional Conservation Forum. Ook heeft het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselveiligheid de afrekening van het Maatschappelijk Programma Natuurlijk Kapitaal I (MPNK I) nog niet overgemaakt (€ 45.942).
- De liquide middelen zijn met € 4,5 miljoen toegenomen naar € 8,8 miljoen. De toename komt voort uit het feit dat we eind 2019 subsidiegeld hebben ontvangen voor twee nieuwe programma's van de Europese Unie in DR Congo waarvan de voorschotten nog niet volledig zijn doorbetaald aan de partnerorganisaties. Ook het in 2019 door de Nationale Postcode Loterij toegekende project Operation Jaguar is volledig ontvangen, maar heeft een looptijd van meerdere jaren. Verder bestaat het saldo op jaareinde grotendeels uit gecommitteerde subsidiegelden van SRJS en GLA die nog niet zijn overgemaakt aan Zuidelijke partnerorganisaties.
- Er is per 31 december 2019 voldoende liquiditeit om aan de lopende verplichtingen te voldoen.
- De overige schulden en overlopende passiva zijn met € 5,3 miljoen toegenomen. Deze toename is voornamelijk te verklaren door vooruit ontvangen subsidies op de nieuwe projecten Operation Jaguar (€ 1,5 miljoen), EU CUK (€ 1,3 miljoen) en EU Lake Upemba (€ 1,1 miljoen).

Onzekerheden en schattingen

De balans bevat een openstaande verplichting aan partnerorganisaties vanuit de Ecosystem Alliance van €279.998. Dit jaar hebben we een schriftelijke melding gedaan bij onze contactpersoon bij het ministerie van Buitenlandse Zaken dat deze verplichting kan vrijvallen. Hier zijn geen verdere afspraken uit gekomen.

Het subsidieproject van de Europese Commissie – Strengthening cross-border community participation in combatting illegal wildlife trade in Lake Edward/Greater Virunga region (EU Wildlife Crime) – is budget neutraal verlengd tot 31 juli 2020. Het projectbudget bedraagt € 1.127.093 waarvan de Europese Unie in totaal € 860.000 zal bijdragen. De eigen bijdrage voor IUCN NL, Virunga Foundation en IFAW is elk €89.031.

De laatste financiële rapportage was over de periode tot en met 31 augustus 2019 voor een bedrag van €694.791 met een eigen bijdrage van IUCN NL van € 54.883. We verwachten dat de resterende eigen bijdrage van € 34.148 vanuit bestaande projecten kan worden gefinancierd. Dit zal verwerkt worden in de financiële eindrapportage in 2020.

MPNK (Maatschappelijk Programma Natuurlijk Kapitaal) is een programma met financiering van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselzekerheid. De eerste fase is geëindigd per 31 december 2018 met een totale bijdrage van LNV van € 229,712 en een eigen bijdrage van IUCN NL vanuit de reguliere bijdrage van de National Postcode Loterij van € 46.300.

De totale projectkosten onder dit programma voor 2017 en 2018 bedragen € 336.954. De eindafrekening van € 45.942 staat per 31 december 2019 als vordering op de balans. De definitieve subsidievestiging is in april 2020 ontvangen en IUCN NL zal het resterende subsidiebedrag in 2020 ontvangen.

Toekomst

IUCN NL kijkt met ambitie en vanuit een sterke positie naar de komende jaren. Met de nieuwe strategie hebben we de doelen helder en werken we in 2020 aan de opbouw van de portfolio aan programma's en projecten waarmee we deze willen realiseren. De capaciteit is goed op orde, met gemotiveerde en deskundige medewerkers en volop ideeën om verschil te kunnen maken. De financiële uitgangspositie is robuust, met volwaardige reserves. Het resultaat van de investeringen in 2019 en 2020 in de ontwikkeling en acquisitie van nieuwe, grote samenwerkingsprogramma's zal niettemin bepalend zijn voor de koers en ontwikkeling van de organisatie. Vanuit Bestuur en management zijn hiervoor scenario's ontwikkeld, zodat we snel kunnen doorpakken zodra besluiten bekend zijn.

Bij het opmaken van dit bestuursverslag over 2019 is de wereld in snel tempo aan het veranderen als gevolg van de Covid-19 epidemie, de maatregelen om deze tegen te gaan en de lange termijn effecten op de samenleving en economie. Dit heeft vanzelfsprekend ook invloed op de koers, context en daarmee ook het jaarplan van IUCN NL als internationaal opererende, project-gefinancierde organisatie. De precieze uitwerking van de Covid-epidemie is op moment van vaststelling van deze jaarrekening nog onvoldoende duidelijk en voorspelbaar. Op korte termijn (1^e halfjaar 2020) zal de omzet lager uitvallen, zij het beperkt, als gevolg van het verschuiven en annuleren van een aantal belangrijke activiteiten en verminderde inzetbaarheid van een deel van de medewerkers als gevolg van het thuiswerken en ziekte. Dit geldt voor IUCN NL en mogelijk nog meer voor onze partnerorganisaties in Afrika, Azië en Latijns Amerika, waar de maatregelen grote impact hebben op de gebieden waar we samen werken, evenals op de partnerorganisaties zelf. Bezien zal worden in hoeverre de geplande activiteiten doorgang kunnen vinden. Daarover hebben wij direct en goed contact met de donoren, die zich begripvol en flexibel opstellen. Op dit moment voorzien de Raad van Toezicht en ik dat de effecten voor 2020 beheersbaar zijn. Voor de langere termijn hangt veel af van het beleid van de Nederlandse regering en onze belangrijkste donoren.

Juist in deze tijden staat onze missie en het belang van het werk van IUCN NL, misschien wel sterker dan voorheen. Als de ongekende ontwikkelingen één ding duidelijk hebben gemaakt, is het dat verandering naar een betere en meer respectvolle omgang met de natuur in ieders belang is.

Het Bestuur is het management en de medewerkers zeer erkentelijk voor de grote mate van betrokkenheid en professionaliteit waarmee is gewerkt en voor de goede resultaten die dat heeft opgeleverd.

Onze begroting 2020 staat op pagina 33 van deze jaarrekening.

Coenraad Krijger, directeur-bestuurder

Amsterdam, 13 mei 2020

BALANS PER 31 DECEMBER 2019**ACTIVA**

	2019	2018
	€	€
Immateriële vaste activa	18.234	52.296
Materiële vaste activa	11.692	27.440
Vorderingen en overlopende activa		
Nog te ontvangen subsidies	1.746.411	2.692.999
Debiteuren en overige vorderingen	141.801	104.536
	1.888.212	2.797.535
Liquide middelen	8.792.751	4.304.408
Totaal	10.710.889	7.181.679

PASSIVA

	2019	2018
	€	€
Reserves en fondsen		
Reserves		
Continuïteitsreserve	1.950.000	1.800.000
Bestemmingsreserve SPN	189.318	142.399
Bestemmingsreserve acquisitie	287.274	195.858
	2.426.592	2.138.257
Reserves en fondsen		
Voorzieningen	-	-
Kortlopende schulden		
Crediteuren	171.145	120.072
Belastingen en premies sociale verzekeringen	304.354	203.244
Overige schulden en overlopende passiva	5.933.695	777.783
Toegezegde programmasubsidies	1.875.103	3.942.323
	8.284.297	5.043.422
Totaal	10.710.889	7.181.679

STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2019

	2019 €	Begroting €	2018 €
BATEN			
Baten van particulieren	7.897	-	10.030
Baten van bedrijven	-	-	-
Baten van loterijen	1.804.450	1.636.450	1.265.712
Subsidies van overheden	14.981.239	17.494.071	20.206.099
Baten van verbonden organisaties zonder winststreven	-	-	-
Baten van andere organisaties zonder winststreven	200.873	200.000	215.734
Baten als tegenprestatie voor levering van producten/dienst	26.628		30.660
SOM DER BATEN	17.021.087	19.330.521	21.728.235
LASTEN			
Besteed aan doelstellingen			
Groene Internationale Samenwerking	12.758.980	14.737.475	17.577.749
Bedrijfsleven Vergroenen	1.324.760	1.530.187	1.341.621
Herstel en Behoud van Natuur	1.594.748	1.842.040	2.020.121
Totaal	15.678.488	18.109.702	20.939.491
Wervingskosten	218.203	252.039	216.483
Kosten beheer en administratiekosten	838.723	968.781	772.711
SOM DER LASTEN	16.735.413	19.330.521	21.928.685
SALDO VOOR FINANCIËLE BATEN EN LASTEN	285.674	-	-200.450
SALDO FINANCIËLE BATEN EN LASTEN	2.661	2.000	3.902
SALDO BATEN EN LASTEN	288.335	2.000	-196.548
BESTEMMING SALDO VAN BATEN EN LASTEN:			
Bestemmingsreserve SPN	46.919	-	-392.953
Bestemmingsreserve acquisitie	91.416	2.000	195.858
Continuïteitsreserve	150.000	-	547
Bestemming saldo	288.335	2.000	-196.548

TOELICHTING BEHORENDE TOT DE JAARREKENING 2019

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld conform de 'Richtlijnen Verslaglegging Fondsenwervende Instellingen' (richtlijn 650).

Verslaggevingsperiode

Het boekjaar valt samen met het kalenderjaar.

GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA EN DE RESULTAATBEPALING

Algemeen

De grondslagen die worden toegepast voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling zijn gebaseerd op historische kosten. Voor zover niet anders vermeld, worden activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde. Ontvangsten en uitgaven worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben.

Transacties in vreemde valuta

Transacties luidend in vreemde valuta worden omgerekend tegen de geldende wisselkoers per de transactiedatum. In vreemde valuta luidende monetaire activa en verplichtingen worden per balansdatum in de functionele valuta omgerekend tegen de op die datum geldende wisselkoers.

Gebruik van schattingen

Bij het opstellen van de jaarrekening dient IUCN NL, overeenkomstig algemeen geldende grondslagen, bepaalde schattingen en veronderstellingen te doen, die mede bepalend zijn voor de opgenomen bedragen. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herziening van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

Materiële en immateriële vaste activa

De waarde van de vaste activa wordt gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs verminderd met de cumulatieve afschrijvingen. De afschrijvingen worden berekend als een percentage over de aanschafprijs volgens de lineaire methode op basis van de economische levensduur. Het afschrijvingspercentage bedraagt 20%. Voor computerapparatuur en software wordt een afschrijvingspercentage van 33,33% gehanteerd.

Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde onder aftrek van een eventuele voorziening voor oninbaarheid. Voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de inbaarheid van de vorderingen.

Continuïteitsreserve

De continuïteitsreserve is gevormd om de continuïteit te waarborgen in geval van (tijdelijk) sterk tegenvallende opbrengsten. De gewenste omvang van de continuïteitsreserve bedraagt 50% van de jaarlijkse personeelskosten exclusief de post overige personeelskosten. Deze omvang is bepaald door middel van een besluit van het Bestuur en voldoet aan de richtlijn financieel beheer Goede Doelen.

Bestemmingsreserve

De beperkte bestedingsmogelijkheid van de bestemmingsreserve is door het Bestuur bepaald en betreft geen verplichting. Het Bestuur kan deze bestedingsmogelijkheid zelf opheffen.

Toegezegde programmasubsidies

Toegezegde programmasubsidies betreffen alle projectverplichtingen in het kader van met partnerorganisaties afgesloten financieringsovereenkomsten. Deze worden verwerkt tegen de reële waarde op het moment van ondertekening van de overeenkomst. Betalingen worden hierop in mindering gebracht.

Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de opbrengstwaarde van de geleverde prestaties en verrichte diensten enerzijds, en de kosten en andere lasten van het jaar anderzijds, gewaardeerd tegen historische kostprijzen.

Resultaatbepaling

De over het verslagjaar verantwoorde baten worden toegerekend aan het jaar waarop deze betrekking hebben. De lasten bestaan uit uitvoeringskosten van de eigen organisatie. Deze kosten worden besteed ten behoeve van de realisatie van de doelstellingen. Alle lasten worden toegerekend aan het jaar waarop deze betrekking hebben.

Subsidiebaten

Subsidiebaten worden in de balans opgenomen op het moment en tot het bedrag waarop aanspraak is ontstaan op basis van een subsidieregeling en/of overeenkomst. Bij exploitatiesubsidie geldt dat bepaalde kosten moeten zijn gemaakt. Toezeggingen voor subsidies van toekomstige bestedingen worden niet als vordering opgenomen.

Verwerking subsidiebaten mede-indieners Strategisch Partnerschap MoMo4Climate

IUCN NL is penvoerder van het Strategische Partnerschap Shared Resources, Joint Solutions met het ministerie van Buitenlandse Zaken. Dit houdt in dat zij eindverantwoordelijk is voor de bestedingen van de subsidie van mede-indiener Wereld Natuur Fonds Nederland. Daarom wordt de totale alliantiesubsidie, inclusief de subsidie die verstrekt is aan mede-indieners, verantwoord in de staat van baten en lasten. Ook is IUCN NL penvoerder van Mobilising More 4 Climate met het ministerie van Buitenlandse Zaken. Dit houdt in dat zij eindverantwoordelijk is voor de bestedingen van de subsidie van mede-indieners Wereld Natuur Fonds Nederland en Tropenbos International. Daarom wordt de totale alliantiesubsidie, inclusief de subsidie die verstrekt is aan mede-indieners, verantwoord in de staat van baten en lasten.

Kostentoerekening

Kosten worden in de eerste plaats toegerekend aan de doelstellingen en het werven van baten.

Kostenbeheer en administratie worden toegerekend op basis van de volgende maatstaven:

- Direct toerekenbare kosten worden direct aan de doelstellingen toegerekend.
- Niet direct toerekenbare kosten worden verdeeld met een sleutel, die gebaseerd is op het aantal werkzame personen voor de betreffende activiteit.

Hiermee volgt IUCN NL richtlijn RJ650 en de aanbeveling met betrekking tot de kostentoerekening van beheer en administratie opgesteld door Goede Doelen Nederland.

TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2019

Immateriële vaste activa

	2019	2018
	€	€
Aanschafwaarde per 1 januari	102.187	102.187
Cumulatieve afschrijvingen	-49.891	-15.828
	52.296	86.359
Mutaties		
Investerings	-	-
Desinvesterings	-	-
Afschrijvingen	-34.062	-34.063
Afschrijvingen desinvvesterings	-	-
Boekwaarde per 31 december	18.234	52.296

Materiële vaste activa

	2019	2018
	€	€
Aanschafwaarde per 1 januari	96.865	96.865
Cumulatieve afschrijvingen	-69.425	-49.094
	27.440	47.771
Mutaties		
Investerings	-	-
Desinvesterings	-	-
Afschrijvingen	-15.748	-20.331
Afschrijvingen desinvvesterings	-	-
Boekwaarde per 31 december	11.692	27.440

Nog te ontvangen subsidies

	2019	2018
	€	€
Nationale Postcodeloterij	900.000	900.000
Green Livelihoods Alliance	602.888	276.269
Wild Life Crime	85.016	-
Mobilising More 4 Climate	71.311	-
Maatschappelijk Programma Natuurlijk Kapitaal	45.942	45.942
Regional Conservation Forum	36.000	-
Dry Lands Program Burkina Fasso	5.254	-
Shared Resources, Joint Solutions	-	1.130.976
Dutch Agro-Water Climate Alliance	-	226.179
Sustain Africa	-	76.842
ATEWA Final Lifeline	-	36.791
	1.746.411	2.692.999

De hoogte van de nog te ontvangen subsidies kan sterk fluctueren. Subsidies worden bevoorschot, maar in het algemeen niet voor 100%. Vaak gaat het om meerjarensubsidies. Wanneer er op de balansdatum relatief veel lopende gesubsidieerde programma's zijn en weinig afgeronde programma's, zal het saldo 'te vorderen subsidies' laag zijn. Wanneer er op de balansdatum juist veel programma's zijn afgerond, zal het bedrag aan nog te ontvangen subsidies juist hoog zijn.

	2019 €	2018 €
Debiteuren en overige vorderingen		
Debiteuren	39.972	25.434
Voorziening dubieuze debiteuren	-	-10.000
Vooruitbetaalde bedragen	84.256	29.348
Vooruitbetaalde pensioenpremie	9.351	8.904
Overig	8.222	50.850
	<u>141.801</u>	<u>104.536</u>
	2019 €	2018 €
Liquide middelen		
ASN Bank	8.551.000	3.834.531
ING Bank	185.716	441.777
Triodos Bank	56.035	28.100
	<u>8.792.751</u>	<u>6.663.906</u>
Alle liquide middelen zijn direct opvraagbaar		

Het saldo liquide middelen is sterk gewijzigd door de toename van vooruit ontvangen subsidies. Deze vooruit ontvangen subsidies zijn ondergebracht op een zakelijke spaarrekening bij ASN Bank. De rentevergoeding is gedurende 2019 afgebouwd van 0,03% in januari 2019 naar 0,01% vanaf 23 oktober 2019. Op de zakelijke betaalrekeningen bij ING Bank N.V en Triodos Bank N.V. werden geen rentevergoedingen ontvangen.

Reserves		
	2019 €	2018 €
Continuïteitsreserve		
Stand per 1 januari	1.800.000	1.799.453
Resultaatbestemming boekjaar	150.000	547
Stand per 31 december	<u>1.950.000</u>	<u>1.800.000</u>

	2019	2018
	€	€
Bestemmingsreserve Small Grants for the Purchase of Nature		
Stand per 1 januari	142.399	535.352
Bijdrage Nationale Postcode Loterij boekjaar	450.000	450.000
Overige bijdragen	13.388	27.240
Bestedingen boekjaar	-416.469	-870.193
Stand per 31 december	<u>189.318</u>	<u>142.399</u>
Bestemmingsreserve acquisitie		
Stand per 1 januari	195.858	-
Resultaatbestemming boekjaar	91.416	195.858
Stand per 31 december	<u>287.274</u>	<u>195.858</u>

Het beleid van het Bestuur ten aanzien van de functie en hoogte van de reserves en fondsen is als volgt geformuleerd. Om de continuïteit op langere termijn te waarborgen heeft het Bestuur besloten om een continuïteitsreserve te vormen. Het Bestuur streeft naar een continuïteitsreserve ter hoogte van 50% van de jaarlijkse personeelskosten exclusief de post 'overige personeelskosten'. Per 31 december 2019 bedraagt dit percentage 50% van de begrote personeelskosten voor 2020.

IUCN NL ontving in 2019 een bijdrage van € 900.000 van de Nationale Postcode Loterij. Hiervan werd € 450.000 door het Bestuur toegewezen aan het landaankoopfonds Small Grants for the Purchase of Nature (SPN). In mei worden de aanvragen voor landaankoop ontvangen en beoordeeld. In het najaar worden de natuurorganisaties waarvan de voorstellen voor landaankoop zijn goedgekeurd, uitgenodigd om een definitief voorstel te doen. Het totale bedrag aan projectcommitteringen en kosten in 2019 is €416.469. De particuliere giften en bijdragen van andere organisaties bedragen € 13.388. Per saldo resulteert dit voor 2019 in een dotatie aan de bestemmingsreserve SPN van € 46.919. Het saldo per 31 december 2019 bedraagt € 189.318.

In december 2019 heeft het ministerie van Buitenlandse Zaken het nieuwe subsidiekader voor de strategische partnerschappen – *Power of Voices* - gepubliceerd. De acquisitie hiervoor is een forse investering voor de organisatie. Het Bestuur heeft daarom besloten om uit het resultaat van 2019 een dotatie te doen aan de bestemmingsreserve ter dekking van acquisitiekosten in 2020 voor € 91.416. Het saldo per 31 december 2019 bedraagt € 287.274.

Kortlopende schulden

	2019	2018
	€	€
Crediteuren	<u>171.145</u>	<u>120.072</u>
Belastingen en premies sociale verzekeringen		
Loonheffing	304.354	201.144
Omzetbelasting	-	2.100
	<u>304.354</u>	<u>203.244</u>

	2019	2018
	€	€
Overige schulden en overlopende passiva		
Vooruit ontvangen subsidie Operation Jaguar	1.495.550	-
Vooruit ontvangen subsidie EU CUK	1.330.910	-
Vooruit ontvangen subsidie Shared Resources, Joint Solutions	1.127.619	-
Vooruit ontvangen subsidie EU Lake Upemba	1.058.728	-
Te betalen subsidie Ecosystem Alliance	279.998	279.998
Reservering vakantiegeld	135.081	127.262
Vooruit ontvangen subsidie Sustainable Market Foundation	129.488	1.263
Reservering vakantiedagen	128.546	161.100
Pensioenpremies	94.400	90.514
Vooruit ontvangen subsidie MPNK/CBD	65.886	-
Te betalen bedragen	46.729	86.534
Vooruit ontvangen subsidie Metaalconvenant	40.410	-
Vooruit ontvangen bedragen	350	-
Vooruit ontvangen subsidie Wildlife Crime	-	31.112
	5.933.695	777.783

	2019	2018
	€	€
Toegezegde programmasubsidies		
Shared Resources, Joint Solutions	999.886	2.481.636
Green Livelihoods Alliance	325.917	686.830
Small Grants for Purchase of Nature	201.012	184.473
EU - Lake Upemba	166.536	-
Operation Jaguar	84.029	-
Wildlife Crime	49.233	127.288
Mobilising More 4 Climate	25.029	-
Movement Building in Acion	12.232	-
Protection of the ATEWA Forest Ghana	9.964	9.964
Defending Nature and its Defenders in the DRC	1.265	38.789
Horn of Africa Wild Life Crime	-	73.960
Bescherm de natuurbeschermer	-	260.389
Dutch Agro-Water Climate Alliance	-	66.805
Mono Delta Biosfeer Reservaat	-	2.189
Sustain Africa	-	10.000
	1.875.103	3.942.323

Niet uit de balans blijkende verplichtingen

Ten behoeve van de huisvesting van het kantoor heeft de stichting twee huurovereenkomsten, waarvan één met een looptijd van een jaar, die jaarlijks stilzwijgend verlengd kan worden. Eventuele opzegging van deze overeenkomst moet minimaal drie maanden voor het verstrijken van de huurtermijn geschieden. De tweede overeenkomst heeft een looptijd van vier jaar.

Over 2020 bedraagt de huur van het kantoorpand € 125.450.

TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2019

BATEN

	2019 €	Begroting €	2018 €
Baten van particulieren			
Bijdragen voor SPN	7.855	-	9.000
Overige	42	-	1.030
	7.897	-	10.030
Baten van loterijen			
Nationale Postcode Loterij (NPL)	450.000	450.000	450.000
NPL - Operation Jaguar	904.450	736.450	-
NPL - Small Grants for the Purchase of Nature	450.000	450.000	450.000
NPL - Bescherm de natuurbeschermer	-	-	365.712
	1.804.450	1.636.450	1.265.712
Subsidies van overheden			
Shared Resources, Joint Solutions 2016 - 2020	6.957.781	8.576.404	11.162.836
SRJS - Partnership WWF NL 2016 - 2020	3.176.206	3.176.206	3.975.877
Green Livelyhoods Alliance 2016 - 2020	2.900.620	3.332.321	3.278.099
Mobilising More 4 Climate 2019-2024	351.694	560.000	-
MoMo4Climate - Partnership WWF NL	245.569	500.000	-
MoMo4Climate - Partnership Tropenbos International	217.717	340.000	-
EU - Lake Upemba 2019-2021	403.545	-	-
Regional Conservation Forum	180.000	-	-
EU - Complex Upemba Kundelungu 2019-2021	170.099	-	-
Convention on Biological Diversity 2019-2020	130.689	130.000	-
EU - Wildlife Crime 2018 - 2019	116.128	310.195	494.129
Maatsch. Prog. Natuurlijk Kapitaal 2019-2020	79.345	468.945	-
Sustain Africa 2014 - 2019	36.024	100.000	111.535
ATEWA Final Lifeline 2018 - 2019	13.897	-	459.019
Metaalconvenant	6.081	-	-
Maatsch. Prog. Natuurlijk Kapitaal 2017 - 2018	-	-	143.216
Mono Delta Biosfeer Reservaat 2015 - 2018	-	-	118.226
DCNA Antillen Trust Fund	-	-	25.000
Horn of Africa Wildlife Crime 2014 - 2018	-1.530	-	177.139
Dutch Agro Water Climate Alliance 2014 - 2018	-2.627	-	261.023
	14.981.239	17.494.071	20.206.099
Baten van andere organisaties zonder winststreven			
Sustainable Market Foundation	184.654	150.000	115.326
Bijdragen voor SPN	5.533	50.000	18.240
IUCN Burkina Fasso	9.475	-	-
Goldman Environmental Price Foundation	-	-	37.384
Milieudefensie Noodfonds Bescherm de Natuurbesch	-	-	17.374
Otterfonds	-	-	20.000
Overige bijdragen	1.212	-	7.410
	200.873	200.000	215.734
Baten als tegenprestatie voor levering van producten/dienst			
	26.628	-	30.660
TOTALE BATEN	17.021.087	19.330.521	21.728.235

LASTEN (exclusief subsidies en bijdragen)

	2019 €	Begroting €	2018 €
Personeelskosten			
Salarissen	2.715.216	2.783.000	2.446.014
Sociale lasten	467.765	470.000	414.619
Pensioenlasten	443.636	447.000	392.899
Overige personeelskosten	283.934	440.000	469.090
	3.910.551	4.140.000	3.722.622
Publiciteit en communicatie			
Publiciteits- en communicatiekosten	35.568	90.000	92.941
	35.568	90.000	92.941
Huisvestingskosten			
Huur	124.239	132.600	120.563
Schoonmaak en onderhoud	20.156	20.900	19.071
Overige huisvestingskosten	9.401	16.500	22.894
	153.796	170.000	162.528
Kantoorkosten			
Kantoor- en administratiekosten	74.791	163.300	104.125
Advies- en accountantskosten	34.237	35.700	28.270
ICT en telefoonkosten	23.926	26.000	31.977
Overige kosten	81.373	75.000	132.794
	214.327	300.000	297.166
Afschrijvingen			
Afschrijvingen	49.810	54.500	54.394
	49.810	55.000	54.394
TOTALE LASTEN (excl. subsidies en bijdragen)	4.364.052	4.755.000	4.329.651
SUBSIDIES EN BIJDRAGEN	12.371.361	14.575.521	17.599.034
SOM DER LASTEN	16.735.413	19.330.521	21.928.685
Financiële baten en lasten	2.661	2.000	3.902
Resultaat	288.335	2.000	-196.548

SPECIFICATIE EN VERDELING KOSTEN NAAR BESTEMMING 2019

Bestemming	Lasten per doelstelling			Kosten werving baten	Beheer en administratie	Totaal 2019	Begroot 2019	Totaal 2018
	Groene Internationale Samenwerking	Bedrijfsleven Vergroenen	Herstel en behoud van Natuur					
Subsidies en bijdragen	10.209.141	776.578	1.385.640	-	-	12.371.360	14.575.521	17.599.032
Personeelskosten	2.284.865	491.216	187.378	195.528	751.564	3.910.551	4.140.000	3.722.622
Publiciteit en communicatie	20.782	4.468	1.703	1.778	6.836	35.568	90.000	92.942
Huisvestingskosten	89.860	19.319	7.369	7.690	29.558	153.797	170.000	162.529
Kantoor en algemene kosten	125.227	26.922	10.270	10.716	41.191	214.326	300.000	297.165
Afschrijving en rente	29.103	6.257	2.387	2.491	9.573	49.810	55.000	54.394
Totaal	12.758.980	1.324.760	1.594.748	218.203	838.723	16.735.413	19.330.521	21.928.685

Lasten Subsidies en Bijdragen worden op basis van de projectkosten en indeling van betreffende projecten toegewezen aan de doelstellingen. Personeelskosten worden toegerekend aan doelstellingen op basis van thema-indeling van de individuele medewerkers. Niet projectgerelateerde personeelskosten worden verantwoord onder Beheer en Administratie. Kosten werving baten worden onderverdeeld op basis van begrote inkomsten per categorie. Niet-personeelskosten worden naar de verschillende onderdelen toegerekend naar rato van de betreffende personeelskosten.

Ratio's

Bestedingspercentage lasten	94%
Bestedingspercentage baten	92%
Percentage werving baten	1%
Percentage beheer en administratie	5%
Norm maximum beheer en administratie	10%

OVERIGE GEGEVENS

Medewerkers

Op 31 december 2019 waren bij IUCN NL 46 medewerkers in dienst (2018: 46). In 2019 waren gemiddeld 43,4 FTE in dienst (2018: 40,7 FTE).

De directie bestond in 2019 uit C.L. Krijger, algemeen directeur.

Bezoldiging directie

Sinds 1 januari 2013 geldt de Wet Normering bezoldiging Topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (hierna WNT). Deze wet richt zich op de openbaarmaking van de bezoldiging van topfunctionarissen en stelt tevens maxima aan die bezoldiging. Volgens artikel 1.3 lid 1.c vallen onder deze wet, naast (semi)publieke organisaties, ook in Nederland gevestigde rechtspersonen waaraan voor een periode van ten minste drie achtereenvolgende kalenderjaren een of meer subsidies zijn verleend, die samen per kalenderjaar ten minste €500.000 bedragen en ten minste 50% uitmaken van de inkomsten van de rechtspersoon in dat kalenderjaar.

Uit hoofde van genoemd artikel van de WNT is IUCN NL verplicht de bezoldiging van haar topfunctionarissen openbaar te maken. Binnen IUCN NL is de directeur de enige die als zodanig wordt aangemerkt. Op de volgende pagina is een bijlage opgenomen met de beloning van de topfunctionarissen. Deze bezoldiging valt binnen de grenzen die de WNT daaraan stelt.

Het Bestuur heeft het bezoldigingsbeleid, de hoogte van de directiebeloning en de hoogte van andere bezoldigingscomponenten vastgesteld. Het beleid wordt periodiek geactualiseerd. De laatste evaluatie was in 2018.

Bij de bepaling van het bezoldigingsbeleid en de vaststelling van de beloning volgt IUCN NL de Regeling beloning directeuren van goede doelen organisaties (zie www.goededoelennederland.nl).

Deze regeling geeft aan de hand van zwaartecriteria een maximumnorm voor het jaarinkomen. De weging van de situatie bij IUCN NL vond plaats door het Bestuur. Dit leidde tot een zogenaamde BSD-score van 465 punten met een maximaal jaarinkomen van € 138.020 (1 FTE/12 mnd.).

De voor de toetsing, aan de geldende maxima, relevante werkelijke jaarinkomen van de directeur bedroeg €119.748 (1 FTE/12 mnd.). Deze beloning bleef binnen de geldende maxima.

Het jaarinkomen, de belaste vergoedingen/bijtellingsen, de werkgeversbijdrage pensioen en de pensioencompensatie bedroegen voor C.L. Krijger € 136.714. Dit bedrag bleef binnen het in de regeling opgenomen maximum bedrag van € 181.000 per jaar (norm WNT Ontwikkelingssamenwerking). De belaste vergoedingen/bijtellingsen en de werkgeversbijdrage pensioen stonden bovendien in een redelijke verhouding tot het jaarinkomen.

De hoogte en samenstelling van de bezoldiging worden in de jaarrekening toegelicht in de toelichting op de volgende pagina.

Bezoldiging directie en bestuur (in €)

Directie

Gegevens 2019

Naam	C.L. Krijger
Functie	alg. directeur
Aanvang en einde functieervulling	01.01 - 31.12
Deeltijdfactor in fte	1,00
(Fictieve) dienstbetrekking	ja
Bezoldiging	€
Beloning inclusief belastbare onkostenvergoedingen	119.748
Beloning op termijn (pensioenbijdrage)	16.966
Subtotaal	136.714
Individueel bezoldigingsmaximum*	181.000
Onverschuldigd betaald en nog niet terug ontvangen	n.v.t.
Totaal bezoldiging	136.714
Reden waarom overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.
Toelichting vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.

Gegevens 2018

Naam	C.L. Krijger
Functie	alg. directeur
Aanvang en einde functieervulling	01.01 - 31.12
Deeltijdfactor in fte	1,00
(Fictieve) dienstbetrekking	ja
Bezoldiging	€
Beloning inclusief belastbare onkostenvergoedingen	116.816
Beloning op termijn (pensioenbijdrage)	16.865
Subtotaal	133.681
Individueel bezoldigingsmaximum*	174.000
Onverschuldigd betaald en nog niet terug ontvangen	n.v.t.
Totaal bezoldiging	133.681
Reden waarom overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.
Toelichting vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.

IUCN NL voldoet aan de regeling voor het belonen van directeuren zoals opgesteld door Goede Doelen Nederland.

*WNT-norm ontwikkelingssamenwerking

Het Bestuur is onbezoldigd.

Nevenfuncties Directie

C. (Coenraad) L. Krijger (algemeen directeur sinds 1 oktober 2016)

Lid Stuurgroep SDG Charter

Lid Raad van Advies Staatsbosbeheer (vanaf 1 januari 2020)

De directeur heeft geen bezoldigde nevenfuncties

Hoofd- en Nevenfuncties Bestuur

J. (Johan) A. van de Gronden (voorzitter vanaf 22 mei 2017, daarvoor vice-voorzitter vanaf 23 juni 2016)

Directievoorzitter KWF Kankerbestrijding

Voorzitter Raad van Toezicht Amazon Conservation Team Europe

Lid Adviesraad DOB Ecology

Lid Raad van Toezicht Oncode

Lid Raad van Toezicht Stichting Samenwerkende Non-profit Loterijen (SNL)

Voorzitter Raad van Toezicht Organisatie Oude Muziek

T. (Theo) Verstrael (secretaris sinds 21 november 2013)

Directeur SOVON Vogelonderzoek Nederland

Vice voorzitter Deskundigenteam Droog zandlandschap van het Kennisnetwerk Ontwikkeling + Beheer Natuurkwaliteit

Voorzitter Stichting Natuurplaza

Lid Commissie Natuur, Prins Bernhard Cultuurfonds

Lid bestuur Stichting Huize Wylerberg

Lid Bestuur NL-BIF

S. (Siobhan) M. Tipping (penningmeester van 5 november 2015 tot 3 juli 2019)

Partner, financial services, Ernst & Young accountants

D. (Daan) van Cann (penningmeester sinds 1 april 2019)

Head of reporting Adyen

Lecturer European Post Master Accountancy Universiteit Tilburg

Teacher Post Master Accountancy Universiteit Tilburg

M. (Merel) B. Soons (lid sinds 5 november 2015)

Full professor in Plant Dispersal Ecology and Conservation Universiteit Utrecht

Hoogleraar Plantenverspreidingsecologie en Natuurbescherming Universiteit Utrecht

M.F. (Franc) van den Berg (lid sinds 26 november 2017)

Directeur eigenaar Intech Installatieburo BV

Voorzitter Vereniging Dorpshuis Heerde

Secretaris Stichting Jazzfestival Heerde

L. (Luc) Bas (toehoorder)

Director European Regional Office IUCN

Gebeurtenissen na balansdatum

De uitbraak van het Corona-virus gedurende de eerste maanden van 2020 heeft grote gevolgen op de wereldwijde economie. De gevolgen van de uitbraak van het Corona-virus worden aangemerkt als gebeurtenissen na balansdatum die geen nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum en zijn derhalve niet in de jaarrekening over 2019 verwerkt. Door de uitbraak van het Corona-virus en de ontstane Corona-crisis zijn de resultaten van IUCN NL gedurende 2020 tot op heden gedaald ten opzichte van hetgeen was begroot. Deze daling heeft zich met name voorgedaan vanaf midden maart 2020. De verwachting is dat de Corona-crisis de inhoudelijke en financiële resultaten van IUCN NL over de rest van 2020 verder negatief zal beïnvloeden. Dit zal echter mede afhangen van de wijze waarop de uitbraak van het Corona-virus kan worden beheerst. Door de grote onzekerheid is het moeilijk om de verschillende scenario's in kaart te brengen. Als gevolg hiervan is de verwachte impact van de uitbraak van het Corona-virus op onze activiteiten nog niet duidelijk.

VERANTWOORDINGSVERKLARING

Het Centraal Bureau Fondsenwerving (CBF) stelt vast aan welke eisen jaarverslagen van organisaties met het CBF-keurmerk moeten voldoen. Dit hoofdstuk bevat de door het CBF vereiste verantwoordingsverklaring. Deze verklaring beschrijft hoe de organisatie op bestuurlijk-, uitvoerend- en financieel gebied functioneert. De Vergadering van Participanten (VvP), het Bestuur en de directie van de stichting onderschrijven de code Goed Bestuur voor Goede Doelen (Code Wijffels).

Bestuur

Het Bestuur is het hoogste orgaan van de stichting en is volledig bevoegd. Het Bestuur heeft onder meer de volgende bevoegdheden en taken: in en buiten rechte vertegenwoordigen van de stichting; eindverantwoordelijk voor de (dagelijkse) leiding en de uitvoering van de programma's en activiteiten van de stichting; benoemen van de directie; vaststellen van een meerjarenstrategieplan na verkregen goedkeuring van de VvP; vaststellen van de begroting en het uitvoeringsplan; zorgdragen voor een evenwichtige verdeling van de uitvoeringskosten en de besteding aan de realisering van de doelstelling; vaststellen van de jaarrekening en opstellen van een jaarverslag van de stichting binnen zes maanden na afloop van het boekjaar; openbaar maken en voor eenieder beschikbaar stellen van een jaarverslag met accountantsverklaring.

In 2019 bestond het Bestuur uit de volgende personen:

- Johan van de Gronden, voorzitter
- Theo Verstrael, secretaris
- Siobhan Tipping LLM CA CFA RA, penningmeester tot 1 juli
- Daan van Cann, penningmeester vanaf 1 april
- Merel Soons, algemeen lid
- Franc van den Berg, algemeen lid
- Luc Bas, waarnemer

Vergadering van Participanten (VvP)

De VvP bestaat uit (vertegenwoordigers van) alle Nederlandse lidorganisaties van IUCN en heeft onder meer de volgende bevoegdheden en taken: het benoemen van bestuurders van de stichting; het uit haar midden kiezen van de financiële commissie bestaande uit drie (vertegenwoordigers van) participanten; het goedkeuren van bestuursbesluiten betreffende het meerjarenstrategieplan, de meerjarenbegroting en statutenwijzigingen. Vergaderingen van de VvP vinden drie maal per jaar plaats.

Financiële commissie

De financiële commissie bestaat uit drie (vertegenwoordigers van) participanten die gekozen worden uit het midden van de VvP. De financiële commissie heeft de volgende bevoegdheden en taken: het onderzoeken van de jaarrekening en het rapporteren van de bevindingen aan de VvP; het inzien van de boeken en bescheiden van de stichting; het beoordelen van de bevindingen van de registeraccountant betreffende de jaarrekening en het indien gewenst overleggen met de accountant.

Directie

De directie wordt benoemd door het Bestuur en is belast met de dagelijkse leiding van de stichting. De directie legt verantwoording af en rapporteert aan het Bestuur en kan het Bestuur in en buiten rechte vertegenwoordigen binnen de grenzen van de jaarbegroting en het jaarplan.

De directie stelt, met inachtneming van het meerjarenstrategieplan, jaarlijks het meerjarig financiële kader van de stichting op. Ook stelt de directie de begroting voor het komende boekjaar op en het daarmee verbonden uitvoeringsplan en de voor dat plan beschikbaar te stellen middelen.

In 2019 bestond de directie uit C.L. Krijger, algemeen directeur.

Besteding middelen

IUCN NL kent drie inkomstenbronnen: financiering door de overheid, donaties van particulieren en fondsenwerving via derden (Nationale Postcode Loterij). IUCN NL streeft naar: een sluitende exploitatie- en activiteitenbegroting; toename van de baten uit eigen fondsenwerving; dekking structurele lasten uit structurele inkomsten; maximale besteding ten gunste van de doelstelling (doelstelling 90% en overhead 10%); groei van het aantal lidorganisaties en donaties; een percentage middelen besteed aan eigen fondsenwerving van maximaal 8%.

Communicatie met belanghebbenden

De Vergadering van Participanten en het Bestuur van IUCN NL onderschrijven het principe 'de instelling streeft naar optimale relaties met belanghebbenden, met gerichte aandacht voor de informatieverschaffing en de inname en verwerking van wensen, vragen en klachten.'

IUCN NL identificeert de volgende belanghebbenden voor de organisatie:

- In Nederland gevestigde lidorganisaties van IUCN. Deze zijn gerechtigd een vertegenwoordiger af te vaardigen naar de Vergadering van Participanten
- In Nederland gevestigde IUCN-commissieleden
- Financiers en donoren
- Organisaties in Nederland en daarbuiten waarmee (in heden, verleden of toekomst) wordt samengewerkt vanuit de programma's van IUCN NL
- Het bedrijfsleven
- De overheid en de politiek
- De Nederlandse en Vlaamse media

IUCN NL-belanghebbenden ontvangen op diverse manieren informatie:

- IUCN-lidorganisaties in Nederland ontvangen informatie over programma's, relevante ontwikkelingen en andere zaken aangaande de organisatie, via de bijeenkomsten van de Vergadering van Participanten en via mailings. Voor aanvullende informatie kunnen leden van IUCN in Nederland contact opnemen met het bureau.
- Naast het jaarverslag ontvangen financiers van IUCN NL de activiteitenrapportages, opgesteld volgens door henzelf gehanteerde normen en richtlijnen en gericht op de door hen gefinancierde activiteiten.
- Samenwerkingspartners van IUCN NL ontvangen regelmatig relevante updates over de ontwikkelingen: via de website, social media, mailings, evenementen en/of via direct contact met programmamedewerkers.
- Bedrijven worden onder meer geïnformeerd via de website, mailings, evenementen en/of via direct contact met programmamedewerkers.
- IUCN NL benadert de media via persberichten, met opiniestukken en via een-op-een voorstellen voor nieuws- en achtergrondverhalen.

IUCN NL hanteert een integriteitsbeleid met gedragscode en meldpunt waar schendingen veilig en vertrouwelijk, op laagdrempelige wijze, door iedereen kunnen worden gemeld; partnerbeleid, een anticorruptiebeleid, en een klachtenprocedure, conform de SBF Code Goed Bestuur (vervangt Code Wijffels) en de richtlijnen van het CBF-keurmerk.

BEGROTING 2020

	Begroting 2020
	€
Omzet	
Omzet Projecturen	4.580.165
Omzet Projectgelden	14.190.489
Overige Inkomsten	450.000
	<u>19.220.654</u>
Projectkosten	
Kostprijs Projectgelden	14.190.489
Kostprijs Overige Inkomsten	332.023
	<u>14.522.512</u>
Resultaat uit projecten	<u>4.698.142</u>
	Begroting 2020
Kosten	
Salariskosten	3.900.000
Overige personeelskosten	423.000
Kantoorkosten	233.000
Communicatie	95.000
Huisvesting	167.000
Afschrijvingen	52.000
Overige kosten	74.000
Totaal Kosten	<u>4.944.000</u>
Bedrijfsresultaat	<u>-245.858</u>
Financiële baten en lasten	-
RESULTAAT	<u>-245.858</u>
Mutatie bestemmingsreserve SPN	50.000
Mutatie acquisitiereserve	195.858
Aanvulling/vrijval continuïteitsreserve	
RESULTAAT NA MUTATIE RESERVES	<u>0</u>

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: de raad van toezicht van Stichting IUCN NL te Amsterdam.

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2019

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2019 van Stichting IUCN NL te Amsterdam gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting IUCN NL per 31 december 2019 en van het resultaat over 2019 in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 650 Fondsenwervende Organisaties en de bepalingen van en krachtens de Wet normering topinkomens (WNT).

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2019;
2. de staat van baten en lasten over 2019; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting IUCN NL zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2019 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub j Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Oranje Nassaulaan 1
1075 AH Amsterdam
Postbus 53028
1007 RA Amsterdam

Telefoon 020 571 23 45
E-mail info@dubois.nl
www.dubois.nl
KvK nummer 34374865

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit het bestuursverslag.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de controle of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening. Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag, in overeenstemming met RJ-Richtlijn 650 Fondsenwervende Organisaties.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de raad van toezicht voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 650 Fondsenwervende Organisaties en de bepalingen van en krachtens de WNT. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de organisatie in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de organisatie te liquideren of de activiteiten te beëindigen, of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de organisatie haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de organisatie.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid, waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, Regeling Controleprotocol WNT 2019, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de organisatie;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is, tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de organisatie haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om in onze controleverklaring aandacht te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze controleverklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een organisatie haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen;
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Amsterdam, 18 mei 2020

Dubois & Co. Registeraccountants

A.P. Buteijn RA